

Tô Canh Thơm Của Mẹ

ThaiNC

Chỉ mới đôi năm trước đây thôi, mẹ tôi vẫn còn khỏe và năng động lắm. Tuy đã lớn tuổi, nhưng bà vẫn tự nấu lấy thức ăn cho mình. Anh em tôi e ngại sợ mẹ tay yếu đổ nước phồng tay, hay sợ bà quên tắt bếp, lửa củi nguy hiểm... nhưng mà nói mấy cũng vô ích.

Mẹ viện lý do thức ăn tại tôi nấu không hợp khẩu vị, và nhất là bà cần làm việc để qua thì giờ và cũng để vận động chân tay luôn thể. Thấy bà nói có lý nên tôi cũng đành chiều ý. Thôi kệ, tới đâu hay tới đó. Vậy đó mà mẹ tôi đã nấu ăn một cách ngon lành. Chẳng những bà nấu cho bà, mà cả lũ con cháu nội ngoại còn được hưởng lây nữa.

Hình như ít có lần nào sau khi đã gọi cháu cho Bà trông, đến đón về mà tôi không được mẹ bới cho một chút đồ ăn mang theo. Và món mà bà thường làm cho tôi nhiều nhất là món canh thơm. Bà biết đây là món mà tôi rất thích.

Kể cũng lạ. Những lần mang tô canh thơm về là tôi hầu như một mình làm trọn. Hai đứa con không ăn đã đành, mà cả H vợ tôi cũng chỉ sơ sơ vài muỗng góp vui vậy thôi, còn lại là tôi quét sạch không chừa một cọng hành. Tôi xì- xà xì- xup ăn tô canh như ngày mai sẽ tận thế không bằng.

Thấy tôi thích món này như vậy, nên khoảng hai ba tuần mà không thấy tôi mang từ bà nội về là vợ tôi lục đục nấu. Tưởng cũng nói thêm bà xã tôi có biệt tài học nấu ăn. Nàng vô nhà hàng hoặc đi ăn ở đâu mà gặp món đặc ý, chỉ cần khươi đĩa đồ ăn coi sơ sơ là có thể về nhà nấu giống y chang. Cho nên với tô canh thơm đơn giản này là quá dễ dàng. Hôm tôi thấy tô canh thơm dọn lên bàn, ngạc nhiên quá tưởng là mẹ tôi nấu nhờ người khác mang qua. Nhưng Hương nói nàng mới nấu theo kiểu của Bà nội. Tôi thích vô cùng, ngồi xuống chén thả giàn. Ăn xong vợ hỏi “ngon không” “Ngon chứ”. Vợ hỏi tiếp “Có ngon như bà nội nấu không” Tôi thành thực trả lời “Ngon, nhưng mà hình như hơi khác với cách Bà nội nấu” Vợ tôi nói mới nấu lần đầu nên chưa chính. Lần sau chắc chắn sẽ giống.

Lần sau nữa, tô canh thơm của vợ tôi nấu thành thật mà nói thì chẳng những giống mà có lẽ còn đậm đà và thơm ngon hơn tô canh của mẹ tôi. Tôi ăn cũng ngon lành lắm. Thế nhưng, dù vợ tôi có nấu cách nào đi nữa cũng không thể nào giống như tô canh của mẹ. Canh thơm của vợ nấu thì tôi ăn bình thường cùng những món ăn khác. Nhưng khi ăn tô canh của mẹ tôi nấu, đặc biệt trọn một bữa cơm tôi chỉ ăn một món này mà thôi như là sợ mấy món kia sẽ làm tô canh của tôi bớt ngon. Tôi vừa ăn mà sợ như nó sẽ...hết. Và khi nó hết, tôi vét đến cọng ngò cuối cùng. Ăn xong mà vẫn thòm thòm thật tức cười. Cả hai đứa tôi cùng nhận thấy điều này. **Lạ!**

Cho đến một hôm...

Vào dịp lễ Thanks Giving, lớp học con gái tôi tổ chức một buổi pot-luck ăn trưa. Mỗi phụ huynh tham dự mang một món ăn tới góp vốn ăn chung. Tôi mua mang theo món mì xào từ một tiệm mì nổi tiếng và tôi biết rất ngon. Tới giờ ăn, các phụ huynh phải phục vụ cho các em ăn trước. Món mì của tôi được tất cả ủng hộ nhiệt liệt trừ một cậu bé có vẻ là người Tàu hay Phi gì đó. Khi tôi mang đĩa mì tới, nó thờ ơ lạnh nhạt nói “Không ăn”. Hừm, làm bộ dữ. Chắc là nó không đói. Nhưng tôi vẫn cố dụ “Ăn đi cháu, mì ngon lắm” Cậu vẫn một mực: “Không ăn. Mì má cháu làm ngon hơn nhiều” A, thằng này làm phách nhĩ, dám nói là mì má nó làm ngon hơn ở tiệm, mặc dù là chưa thử qua sợi nào.

Đúng lúc đó mẹ của cậu cũng vừa tới bàn. Bà giờ nắp hộp đồ ăn của cậu ra thì quả nhiên là...một hộp mì xào. Tôi tò mò nhấn nhá đứng gần hai mẹ con để coi món mì gì

đặc biệt mà cậu con quảng cáo dữ dội quá. Khi tôi nhìn thấy tô mì rồi thì thật là...thất vọng đến nỗi nề. Trôi ơi, tưởng là có gì ghê gớm lắm, té ra là những cọng mì trắng nhách, nhạt nhẽo, thêm chút trứng chiên thái mỏng rải ở trên, và chan xì dầu. Chỉ vậy thôi mà cậu làm như là sơn hào hải vị đâu đâu không bằng. Tôi bị chạm tự ái quá đi. Nó dám chê mì mua ở nhà hàng của tôi để ăn cái tô mì trông thiệt là ...dở ẹt này. Cho nên tôi vẫn tiếp tục nhấn nhá đứng gần để coi thử.

Tôi rất ngạc nhiên khi thấy cậu bé mắt sáng rỡ khi mì của cậu được mẹ xúc ra chén. Kỳ thật. Đĩa mì tôi mang tới sợi vàng óng ánh hấp dẫn, lại thêm tôm, xá xíu, rau cải đầy đủ, ngon lành thì cậu không thèm ngó tới, trong khi mì của mẹ cậu thì lựa thưa vài miếng trứng với xì dầu mà cậu làm như bắt được vàng. Chưa hết, nhìn cái dáng điệu cậu ăn mới đã. Cậu ngồi sát vào mẹ như một con gà con. Tay trái cậu cầm muỗng, tay phải đôi đũa, cả hai tay phối hợp nhịp nhàng. Trước hết cậu gom mì thành một cụm nhỏ vừa đủ một miếng, dồn thêm vài sợi trứng, xong rồi cả muỗng lẫn đũa khiêng cụm mì lên ngoạm một miếng vô miệng gọn lỏn. Nói thì lâu chứ cậu ta làm lẹ lắm. Cụm mì mới vào miệng đang nhai là đôi tay đã thực hiện lại động tác gom mì lại như cũ của một chu kỳ nhứt định. Cứ thế cậu không để phí một giây nào. Ngay cả một vài cọng mì dính bên mép cậu cũng không thèm chùi. Chỉ thỉnh thoảng cậu phải ngưng lại chút để thở, và để cho mẹ chùi mép dùm, trong khi cậu nhìn mẹ cười...say đắm. Ôi trên đời này sao lại có thằng con nào sung sướng, hạnh phúc đến như vậy cả. Cậu lại tiếp tục ăn, thì thà thì thụp. Thấy nó ăn mì mà tôi cảm thấy đói bụng và thèm quá đi, thiếu điều muốn nói với nó rằng “Mày cho tao thử một miếng, được không”.

Chẳng mấy chốc mà tô mì gần hết, cậu ăn chậm lại. Nhưng cậu ăn chậm không phải vì no. Cứ nhìn cái miệng nhỏ nhắn nhai ngấu nghiến thì biết. Cậu sợ hết. Như thế cậu muốn ăn hoài ăn hủy miễn là có mẹ ngồi bên cạnh.

Rồi thì tô mì xào của cậu cũng phải hết. Tôi thấy nó nhai miếng cuối cùng thật lâu, và khi đã bỏ đũa xuống rồi cũng còn dùng tay vét mấy cọng hành nhét vào miệng một cách tự nhiên. Bà mẹ ngồi bên cạnh không can mà chỉ nhìn tôi cười bẽn lễn để tôi thông cảm cho thằng con háu ăn.

Tôi thân thờ nhìn hai mẹ con và chột hiểu.

Hành động vét mấy cọng hành cuối cùng của cậu bé sau khi đã làm sạch sẽ tô mì làm tôi nhớ những lúc tôi vét mấy cọng ngò cuối cùng của tô canh thơm do mẹ tôi nấu.

Tôi nhớ lại hồi nãy thằng con ăn mì say sưa và thỉnh thoảng nó nhìn mẹ nó một cách trìu mến như thể nếu được nó cũng ăn luôn mẹ nó vào bụng. Và tôi nhớ lại lúc ăn canh thơm của mẹ, tôi có một cảm giác man mác, êm đềm mà không hiểu vì đâu. Tô mì của cậu bé chắc chắn là không bằng mì tôi mua ở tiệm, cũng như canh thơm của mẹ tôi chắc cũng không đậm đà, ngon ngọt như vợ nấu. Nhưng mà cả hai đã được nêm vào một gia vị trân quý nhất trên đời: Gia vị MẸ.

Khi ăn canh của mẹ nấu, thì ra tôi đã nuốt vào người tất cả tình thương của mẹ gói gắm trong tô canh. Tôi đã vào cái tuổi mà người ta gọi là tri thiên mệnh. Trên đầu tóc muối như tiêu. Nhưng với mẹ thì tôi bao giờ cũng chỉ là một thằng con nhỏ dại mà bà khi nào cũng muốn chiều chuộng chăm sóc. Tôi chợt nhận ra rằng mỗi tô canh của mẹ không những đã được nêm đầy gia vị MẸ trong đó, mà nó còn chan chứa cả một quãng đời niên thiếu của tôi. Tôi đã ăn canh như một con bò già ngấu nghiến nhai lại quãng tuổi ấu thơ mà nuối tiếc những chuỗi ngày vẫn còn trong vòng tay của mẹ. Nhưng mà gần đây mẹ tôi đã không nấu nướng gì được nữa. Mẹ yếu như một ngọn đèn dầu gần cạn, hiu hắt chờ một cơn gió lớn.

Bây giờ, ngoại trừ những lúc cần phải đi đứng chút đỉnh làm vệ sinh hay uống thuốc, còn thì mẹ chỉ nằm trên giường. Trời nắng ấm mùa Xuân, mẹ đắp mền từ cổ tới chân mà vẫn than lạnh. Những chuyện hôm qua thì mẹ quên tuốt, nhưng mà chuyện năm

sáu chục năm trước thì mẹ tôi nhớ rõ môn một và cứ nhắc tới nhắc lui dăm ba câu chuyện đó. Mẹ kể đi kể lại chuyện thời bà còn con gái mười ba mười bốn tuổi đã tự lập mưu sinh với giỏ hàng Xén nhỏ nhoi bày bán ở chợ ĐÔNG BA ngoài Huế. Có ông Cố Đạo người Pháp dạy học ở đâu đó không biết, mỗi vài tháng lại ra chợ sắm giấy, bút, mực... chỉ ở gánh hàng nhỏ xíu của mẹ, chứ không bao giờ mua ở những cửa tiệm lớn hơn. Lý do vì mẹ tôi là người duy nhất trong khu chợ biết nói bập bẹ dăm câu tiếng Pháp với ông. Anh em tôi ngạc nhiên hỏi mẹ học tiếng Pháp ở trường nào. Bà nói trường nào mà trường. Nhà nghèo cơm ngày ba bữa đủ ăn là may rồi, con gái thời đó như mẹ làm sao được tới trường. Mẹ chỉ học lóm tiếng Pháp từ mấy cậu trong nhà mà thôi. Tụi tôi nể mẹ quá xá.

Mẹ ngày càng lãng hơn. Một lần tôi ngồi bên, mẹ lại bắt đầu kể một chuyện đời xưa đời xưa nào đó của bà mà tôi đã nghe ít nhất một chục lần và đã thuộc lòng. Không hiểu sao bữa đó tôi vô tình quá. Mẹ mới nói vài câu là tôi ngắt lời bà, nói là mình đã biết rồi, mẹ khỏi cần kể nữa. Và để chứng minh, tôi kể tiếp cho mẹ khúc tiếp theo để mẹ tin là tôi đã biết. Tôi thấy mẹ mặt buồn xo, hệt hẫng. Mẹ ậm à ậm ừ có nghĩ một chuyện khác để kể cho tôi nghe thế câu chuyện trên, nhưng luồng tư tưởng quen thuộc của mẹ lúc đó bị tôi ngắt bắt ngờ nên chưa sắp xếp lại kịp chuyện khác. Mẹ chỉ muốn nói để mà nói, và có người ngồi cạnh bên nghe mà thôi. Tôi hối hận quá. Thấy mẹ mấp máy môi, áp a áp úng hoài nhưng nghĩ chưa ra thiệt là tội nghiệp. May lúc đó tôi nghĩ là phải mớm lời cho mẹ nên giả bộ hỏi “Hồi mẹ còn nhỏ, mẹ bán gì ở chợ Đông Ba vậy”. Thế là mẹ bắt được đà, bà bèn kể tiếp cho tôi nghe chuyện ông Cố Đạo người Pháp mỗi vài tháng ra mua hàng của mẹ. Lần này thì tôi nghe một cách thiệt tình, thỉnh thoảng còn bàn thêm vài điều bên lề nữa khiến mẹ thích vô cùng.

Ban đầu thì tôi nghe để cho mẹ vui. Nhưng càng về sau, tôi thấy như mình cũng có những lúc sống hòa vào với thế giới của mẹ. Mẹ mới nhắc đến giỏ hàng xén tạp hóa là tôi như thấy cả cái chợ ĐÔNG BA trước mặt mình với rùng người tập nập, có một cô bé mười bốn mười lăm tuổi gói hàng bán cho một ông Cố râu ria xôm xoàm, áo đen thụng thịnh, tóc trắng toát, cố gắng lắng nghe để hiểu mở tiếng Pháp chấp và của cô hàng xén nhỏ tuổi. Thỉnh thoảng ông cười to thích thú vì cô hàng xén xinh xinh này nói tiếng Tây thiệt là...tức cười và dễ thương. Cô không biết. Cô tưởng là ông Tây cười khen cô nói hay, nên cô cố nói thêm càng nhiều càng tốt. Và vì vậy mà ông Cố Tây lại càng cười thêm...

Mẹ tôi cũng kể cho tôi nghe rằng hồi 9, 10 tuổi gì đó tôi đau một trận kinh hồn. Giữa đêm khuya, tôi nóng sốt đến độ máu cam từ mũi chảy ra như suối. Mẹ tôi đã dùng hết khăn trong nhà mà vẫn chưa đủ cho tôi lau. Tôi mất nhiều máu quá đến nỗi đã bắt đầu mê man rồi. Lúc đó nhà tôi mới từ Huế dọn vào. Ba tôi vắng nhà đi làm xa. Lạ nước lạ cái, nhà thương bệnh viện ở đâu không biết, hàng xóm neo đơn, mà lại đêm khuya khoắt biết kêu nhờ ai! Mẹ tôi chỉ còn ôm tôi vào lòng và cầu nguyện. Lúc đó bà nghe như có tiếng nạng gõ gõ lên sàn nhà, tiếp theo là tiếng dép kéo lê. Rõ ràng là có một người què đang đi trong nhà. Nhưng mẹ đã quá mệt mỏi và cũng đang thiếp đi. Rồi bà thấy rõ ràng, không hiểu là thiệt hay trong giấc mơ, một người lính chống nạng gõ đi đến và sờ vào trán tôi, xong rồi ông ta lại kéo nạng đi ra khỏi nhà. Sáng hôm sau, như một phép nhiệm màu nào mà tôi bớt hẳn, gần như đã hết bệnh mặc dù là chưa uống một viên thuốc nào cả.

Tôi vốn là một thằng bé ham chơi thuở ấy nên đã gây cho mẹ không ít nhọc nhằn. Hình như không có một môn chơi nào của con nít trong xóm mà thiếu mặt tôi, từ đánh đáo ăn tiền, đến bắn bi, tạt hình, chơi lính...môn nào tôi cũng một cây xanh rờn. Mẹ tôi lo tôi ham chơi mất sức rồi bỏ học nên cố kèm bằng cách bắt tôi mỗi trưa phải... đi ngủ. Dĩ nhiên là tôi chỉ nằm trình diễn thôi, đợi cho mẹ ngủ là tôi rón rén dậy xách đồ nghề dõng một mạch vào xóm chơi. Tỉnh dậy không thấy thằng con đâu, mẹ tôi lại

phải đội nắng đi vào xóm kiếm. Bà biết đích xác chỗ nào tôi thường đàn đúm. Có những lần tôi đang lom khom cúi nhăm mấy hòn bi dưới đất để bắn thì bỗng thấy đôi dép quen thuộc ngay trước mặt. Khỏi cần nhìn lên tôi cũng đủ biết là ai, bèn ba chân bốn cẳng chạy ù về nhà. Tôi phải về trước mẹ, lấy cái khăn hay cái áo nào đó chêm sau mông. Mẹ có cái roi đánh đau lắm nên tôi phải lo độn trước kéo không là ...thê thảm. Rồi mẹ về tới, bắt tôi nằm xuống nã cho mấy roi. Chẳng đau gì cả nhưng tôi cũng giả bộ la “ui- da ui- da” rối rít. Mẹ thấy tội bèn cho... thiếu nợ, chỉ dọa lần sau tái phạm sẽ trả gấp đôi. Tôi nào ngán, vì đã có áo giáp hộ thân, và hơn nữa mẹ đâu có nhớ. Tôi chỉ thắc mắc một điều là sao mẹ không nhận ra sự khác nhau. Khi tôi chưa kịp độn áo sau mông, roi đụng vào thịt thì nó kêu “bép- lép”; còn khi nào tôi đã kịp độn áo rồi thì nó kêu “phốp- phốp” rõ ràng như vậy mà mẹ không biết nên tôi mặc tình mà lòn mặt.

“Bí mật” này tôi vẫn giữ kín gần 40 năm, cho tới khi mới chỉ gần đây thôi. Trong một dịp họp mặt gia đình anh em, con cháu đầy đủ, tôi bèn “bật mí” lên để chọc mẹ cho vui, ai ngờ mẹ phản pháo “Thằng khỉ. Mi tưởng tau ngu không biết mi chêm cái chi đó trong quần hay rãnh? Tau cố tình lờ cho mi đó chứ!” Cả nhà tôi cười như nước vỡ bờ, và thằng con tôi là to họng nhất. Nó khoái quá, hả hê khen “Bà nội thông minh quá, smart quá. Ba là ‘bad boy’ đó bà nội ơi!”. Ha ha. Bà nội có hiểu bad boy là gì đâu, mà ời!

Một buổi chiều đi làm về, tôi ghé lại để nghe mẹ kể chuyện, nhưng bà đang ngủ. Tôi kéo ghế cạnh giường ngồi nhìn mẹ.

Đã từ lâu tôi biết là bà không khoẻ, nhưng vẫn nghĩ rằng ai cũng bệnh già thế thôi. Bữa nay tôi mới có dịp ngắm lại mẹ lúc bà đang ngủ. Hơi thở của bà sao mệt nhọc quá, khô khè và đứt quãng. Mẹ ngủ mà phải há miệng ra để thở và tôi thấy răng của mẹ chỉ còn vài cái loe hoe, lủng lẳng! Nhưng điều làm tim tôi nhói lên khi mẹ chìa cánh tay ra khỏi mền. Ôi cánh tay của mẹ tôi đâu còn là tay nữa mà chỉ là một thanh củi khô, da bọc lấy xương. Lóp da đôi môi ở ngay bả tay không còn miếng thịt nào để bao bọc nên nó nhẽo nhẹt và lòng thòng một cách thảm thương. Tôi nghe mẹ than là khó thở, nhưng không ngờ mẹ phải thở một cách khó nhọc như vậy. Tôi biết là mẹ ốm, nhưng không ngờ mẹ ốm đến giờ xương. Tôi không nỡ nhìn mẹ lâu hơn, phải bước vội ra ngoài tới bàn thờ Phật để ổn định lại tâm hồn.

Trước bàn thờ Phật. Tượng Phật Bà Quan Âm với bình nước Cam Lộ hiện từ nhìn. Bỗng nhiên tôi cảm thấy như có một sự thiêng liêng nào đó phảng phất trong không gian. Một cảm giác lâng lâng khó tả. Tôi thấp một nén nhang và khấn thầm “Thưa Phật. Trước hết con biết tuy là Phật tử, nhưng con không phải là một Phật tử thuần thành được thấm nhuần Phật pháp. Vì vậy mà giáo lý của đức Phật nhiều khi con hiểu chưa thực chính xác, nên nếu con nói có gì không đúng thì đành vậy. Con vẫn thường nghe nói về luật nhân quả của đạo Phật. Nhân nào thì quả nấy. Làm hiền gặp lành và làm ác gặp ác. Bao nhiêu năm qua con nghĩ là mình đã làm nhiều việc thiện. Và con chưa bao giờ mong việc mình làm sẽ mang lại một nhân quả tốt nào cho chính con cả. Nhưng bây giờ nếu đức Phật vì những nhân lành mà con đã gieo, và sẽ cho con những quả tốt như một sự đền bù thì con xin nhận. Không phải cho con, mà cho mẹ con. Thưa Phật. Con biết rằng con người sinh ra thì ai cũng đều mang một số mệnh. Ai rồi cũng sẽ đi qua đoạn đường sinh, lão, bệnh, tử. Vì vậy mà con không dám cầu cho mẹ con sống lâu trăm tuổi. Bởi vì cầu cũng không được. Con chỉ xin cho mẹ con được sức khoẻ và sự an nhiên trong quãng đời còn lại là con mãn nguyện lắm rồi. Một mai khi nợ trần đã dứt, xin Phật đón mẹ con về trong sự bình yên. Chỉ vậy thôi.” Có tiếng mẹ kêu trong phòng. Tôi đi vội vào kéo mẹ trông và lòng thầm nghĩ không biết bữa nay mẹ sẽ kể cho nghe chuyện gì nhỉ? Chuyện ông Cố đạo, hay là chuyện ông lính chống nạng giữa đêm, hay là chuyện... chuyện gì cũng được. Bây giờ thì mẹ

còn nói, tôi còn được nghe là cũng may mắn, hạnh phúc rồi. Tôi biết là mẹ không còn như xưa để thỉnh thoảng nấu canh thơm cho tôi nữa, nhưng cái gia vị MẸ tuyệt vời đó nào phải vì vậy mà mất đi đâu. Nó vẫn đậm đà và nồng ấm qua từng giọng nói, từng cái nhìn của mẹ đó mà. Như hôm kia tôi đến ngồi cạnh bên. Mẹ nhìn lên đầu tôi thật lâu, rồi nói giọng lo lắng “Con bệnh chi mà tóc bạc nhiều quá?”

*À ơi... Mẹ già như chuối chín cây
Gió lay mẹ rụng con thành mồ côi....
Gió lay mẹ rụng, tôi gọi là Gió Mồ Côi
Để rồi một hôm...*

*Một hôm ngọn gió mồ côi
Thôi cho mẹ rụng để tôi một mình
Mẹ về nước Phật thanh bình
Trần ai để lại chút tình mẹ con
Canh thơm ai nấu mà ngon
Bây giờ canh hết con còn chén không.*

ThaiNC